

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Pluimveehouderij Laarman te Ruinen

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en de
aanvulling daarop**

7 april 2009 / rapportnummer 2035-65

1. OORDEEL OVER HET MER

De heer Laarman had aan de Munnekenweg 11 te Ruinen een vleeskalkoenenbedrijf voor 22.000 vleeskalkoenen in vier stallen. Hiervoor is een vergunning aanwezig. Het vleeskalkoenenbedrijf is later echter omgeschakeld naar een vleeskuikenbedrijf met 102.000 vleeskuikens. Momenteel wil de heer Laarman zijn bedrijf uitbreiden naar 132.000 vleeskuikens, waarbij één stal wordt bijgebouwd en vier stallen een emissiearm stalsysteem zullen krijgen. Daarnaast verwerkt de initiatiefnemer vleesproducten zelf, die vervolgens aan huis worden verkocht.

Voor dit voornemen wordt een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aangevraagd. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Wolden moet een besluit nemen hierover. Ten behoeve van de vergunningverlening is door de initiatiefnemer een milieueffectrapport (MER) opgesteld. De Commissie voor de milieueffectrapportage¹ (verder de Commissie) adviseert in dit advies het college over het MER.

Aanvankelijk constateerde de Commissie bij toetsing van het MER aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal punten waarbij essentiële informatie ontbrak. De ontbrekende essentiële informatie had betrekking op:

- de juridische uitgangspunten voor het voorkeursalternatief;
- de uitwerking van de vermestende en verzurende depositie;
- de gebruikte gegevens in diverse berekeningen;
- de uitwerking van het meest milieuvriendelijke alternatief;
- de uitwerking van de effecten op de concentraties fijn stof.

Deze ontbrekende informatie is in een memo van de Commissie aan het bevoegd gezag, d.d. 22 januari 2009, nader toegelicht. De Commissie heeft op 26 februari 2009 een aanvulling op het MER ontvangen, waarin bovenstaande punten zijn behandeld.

De Commissie is echter van oordeel dat met het MER en de aanvulling daarop **niet alle essentiële informatie** voorhanden is. Het milieubelang kan hierdoor onvoldoende worden meegewogen bij de besluitvorming. Het MER en de aanvulling daarop missen nog essentiële informatie ten aanzien van de aspecten verzurende en vermestende deposities, het meest milieuvriendelijke alternatief (mma), de cumulatieve geurberekeningen voor het mma en de fijn stof emissies. Daarnaast attendeert de Commissie het bevoegd gezag en de initiatiefnemer erop dat, wanneer er –zoals in het MER wordt opgehouden- op korte termijn een nieuw stalsysteem wordt overwogen, dit vraagt om een actualisering van dit MER.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe en geeft ze aan welke essentiële informatie in het MER en de aanvulling ontbreekt. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de niet-essentiële omissies in het MER.

¹ Voor technische informatie over de m.e.r.-procedure, de rol van de Commissie, samenstelling van de werkgroep wordt verwezen naar bijlage 1.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Juridische uitgangspunten voorkeursalternatief

MER

Uit het MER werd niet duidelijk of de initiatiefnemer al vóór 2007 was omgeschakeld van kalkoenen naar vleeskuikens. De door de initiatiefnemer gebruikte interne saldering is alleen mogelijk wanneer het huidige huisvestingsstelsel al op 1 januari 2007 aanwezig was. Wanneer interne saldering niet mogelijk is, moeten alle stallen op grond van het Besluit huisvesting emissie-arm zijn en dus worden aangepast, wat zal leiden tot andere milieueffecten.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat interne saldering inderdaad niet mogelijk is. Initiatiefnemer geeft daarop aan dat alle stallen uitgevoerd zullen worden met gebruikmaking van emissiearme stalsystemen. De effectberekeningen zijn vervolgens correct aangepast.²

2.2 Uitwerking vermestende en verzurende effecten

MER

De Commissie constateerde dat in het MER de berekende effecten van de verzurende en vermestende depositie slecht te controleren waren. Ten eerste ontbrak voldoende en eenduidig kaartmateriaal waardoor de Commissie niet kan controleren of de genoemde afstanden van kwetsbare natuur tot het bedrijf en daarmee de berekende depositie kloppen. Ten tweede ontbrak een beschrijving van de stand van zaken in Drenthe met betrekking tot de aanwijzing van zeer kwetsbare gebieden, en van de beschermingsstatus die gebieden in de omgeving van de projectlocatie hebben. Hiermee ontbrak essentiële informatie in de effectbeoordeling.

Aanvulling

In het MER worden van enkele kwetsbare gebieden de afstanden tot het voornemen weliswaar genoemd, maar de depositieberekeningen hierbij worden niet gegeven. Bovendien gaat de initiatiefnemer alleen in op de voor verzuring en vermesting gevoelige gebieden die in de EHS liggen, en niet op natuurgebieden daarbuiten. Een MER dient de milieueffecten op alle relevante natuurgebieden te beschrijven. Hierdoor ontbreekt nog steeds essentiële informatie.

■ De Commissie adviseert het bevoegd gezag voor de verdere besluitvorming nadere informatie te laten verstrekken over de depositieberekeningen en gevolgen daarvan voor alle voor verzuring en vermesting gevoelige natuur in de omgeving.

² Daarbij merkt de Commissie op dat uit de emissiefactoren voor het te gebruiken Imago-systeem niet volgt –zoals de initiatiefnemer veronderstelt– dat dit systeem leidt tot een lagere geur- en stofuitstoot. Dit is echter een tekstuele fout: de data zijn in het MER goed weergegeven.

2.3 Gebruikte gegevens berekeningen

MER

In het MER stonden weliswaar de resultaten van de cumulatieve geurberekeningen, maar de onderbouwende berekeningen ontbraken. Hierdoor kon de Commissie de resultaten van deze berekeningen niet controleren. Bovendien waren deze berekeningen niet verwerkt conform de “Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij”.³

Verder gebruikte de initiatiefnemer voor de berekening van geur en ammoniak verschillende invoergegevens. Deze zouden het zelfde moeten zijn. Ook de ligging van geurgevoelige objecten was onduidelijk vanwege het ontbreken van duidelijk kaartmateriaal.

Aanvulling

In de aanvulling staan nieuwe, duidelijke kaartjes van de ligging van geurgevoelige objecten, die de invoergegevens van de geurberekeningen onderbouwen. Daaruit blijkt ook dat de initiatiefnemer nu gelijke invoergegevens heeft gebruikt voor ammoniak en geur. Ook is de initiatiefnemer in de aanvulling ingegaan op de cumulatieve geurberekeningen, maar die ontbreken voor het meest milieuvriendelijke alternatief. Bovendien worden de wél opgenomen berekeningen nog steeds niet beoordeeld op mate van hinder voor omwonenden conform de hierboven genoemde Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij. Hiermee ontbreekt nog steeds essentiële informatie.

- De commissie adviseert het bevoegde gezag om voor de verdere besluitvorming de cumulatieve berekeningen voor alle alternatieven uit te laten voeren volgens de systematiek beschreven in de Handreiking bij de Wet geurhinder en veehouderij.

2.4 Uitwerking meest milieuvriendelijke alternatief (mma)

MER

Als mma werd alleen een luchtwasser in het MER uitgewerkt. Het mma kan echter ook bestaan uit combinaties met andere technieken, zoals de combinatie met een emissiearm huisvestingssysteem of bijvoorbeeld met een geconditioneerde luchtinlaat. Dit heeft de initiatiefnemer in het MER echter niet onderzocht.

Aanvulling

In de aanvulling geeft de initiatiefnemer slechts aan dat toepassing van andere (stal)systemen naast de luchtwasser geen enkele meerwaarde hebben als mma. Dit wordt niet onderbouwd en is naar de mening van de Commissie ook niet juist⁴. Het huidige beschreven mma is daarmee niet het daadwerkelijk meest milieuvriendelijke alternatief. Het MER mist daarom essentiële informatie.

- De Commissie adviseert het bevoegd gezag voor de verdere besluitvorming het mma te laten uitwerken conform de vastgestelde richtlijnen.

³ InfoMil, aanvulling van 1 mei 2007, op de Handreiking bij Wet geurhinder en veehouderij van de versie 1.0, 6 maart 2007.

⁴ Bijvoorbeeld toepassing van Imago met luchtwasser kan resulteren in een lager aanbod bij de luchtwassers, met als gevolg minder energie- water- en zuurgebruik. Ook kan de toepassing van geconditioneerde luchtinlaat resulteren in een verlaging van het energieverbruik.

2.5 Uitgangspunten en informatie effecten fijn stof

MER

De initiatiefnemer rekende met een reductie van 70% door een chemische luchtwasser. Dit percentage was echter niet opgenomen op de lijst emissiefactoren fijn stof voor de veehouderij van het ministerie van VROM die tijdens de toetsing van het MER beschikbaar was. De Commissie adviseerde daarom de luchtkwaliteitseffecten te herberekenen met de geldende normen uit de lijst.

Bovendien ontbrak er in het MER informatie over de onderbouwing van de werking en effectberekening van het stofschermband en was onvoldoende inzicht gegeven in de overschrijdingsgebieden (ligging, concentraties, aantal woningen).

Aanvulling

Ondanks het advies van de Commissie om de juiste normen te hanteren is in de aanvulling nog steeds gerekend met een te hoog reductiepercentage voor de chemische luchtwassers. Nog steeds moet daarom geconcludeerd worden dat essentiële informatie ontbreekt.

In de aanvulling wordt een toelichting gegeven op de werking van de stofkappen. Deze acht de commissie MER toereikend. Onverlet blijft dat deze techniek niet is opgenomen in de lijst van VROM en dat hierom strikt formeel gerekend dient te worden met de normen geldend voor "traditionele" huisvesting.

Inmiddels is de lijst emissiefactoren fijn stof voor de veehouderij van het Ministerie van VROM aangepast (per 15 maart 2009). Zowel de normen voor vleeskuikens als voor kalkoenen zijn gewijzigd. Omdat hier in het MER niet van is uitgegaan, kan momenteel niet met zekerheid worden geconcludeerd of het voorkeursalternatief ten aanzien van luchtkwaliteit voldoet aan de geldende normen uit de Wet luchtkwaliteit.

■ De commissie adviseert het bevoegd gezag om de berekeningen ten aanzien van luchtkwaliteit opnieuw te laten uitvoeren met de nieuwe emissiefactoren.

3. OVERIGE OPMERKINGEN:

De volgende aandachtspunten betreffen geen essentiële informatie, maar punten die de besluitvorming over het voornemen kunnen ondersteunen.

Onjuistheden in de berekening van geluidsbelasting

MER

Uit het MER bleek de geluidsbelasting van het voorkeursalternatief en het mma gelijk te zijn. De Commissie twijfelde over de juistheid hiervan, gezien de dempende werking van de in het mma toegepaste luchtwassers en het gebruik van andere typen ventilatoren. Het was onduidelijk of in het voorkeursalternatief waterwassers worden toegepast.

Aanvulling

Uit de aanvulling blijkt dat er geen sprake is van toepassing van waterwassers, waardoor de in het MER opgenomen geluidinformatie juist blijkt te zijn. Ook is verhelderd dat voor de geluidsbelasting van voorkeursalternatief en mma een worst-case benadering is gebruikt, waaruit blijkt dat beide kunnen voldoen aan de normstelling voor geluid. Hiermee is voor geluid alle benodigde informatie voor de besluitvorming aanwezig.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: J. Laarman

Bevoegd gezag: het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Wolden

Besluit: vergunningverlening Wet milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: aanpassing en uitbreiding van een pluimveehouderij

Betrokken documenten:

De Commissie heeft geen zienswijzen of adviezen via bevoegd gezag ontvangen.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in De Wolder Courant d.d. 28 december 2007

aanvraag richtlijnenadvies: 20 december 2007

ter inzage legging startnotitie: 31 december 2007 tot en met 11 februari 2008

richtlijnenadvies uitgebracht: 4 maart 2008

richtlijnen vastgesteld: 18 maart 2008

kennisgeving MER in de Wolder Courant van 26 november 2008

aanvraag toetsingsadvies: 20 november 2008

ter inzage legging MER: 27 november 2008 tot en met 9 januari 2009

toetsingsadvies uitgebracht: 7 april 2009

Bijzonderheden:

Bij toetsing constateerde de Commissie dat het MER essentiële informatie miste, op de gebieden:

- de juridische uitgangspunten voor het voorkeursalternatief;
- de uitwerking van de vermestende en verzurende depositie;
- de gebruikte gegevens in diverse berekeningen;
- de uitwerking van het meest milieuvriendelijke alternatief;
- de uitwerking van de effecten op de concentraties fijn stof.

Na aanvulling bleef de Commissie van oordeel dat essentiële informatie ontbrak, op de gebieden verzurende en vermestende deposities, het meest milieuvriendelijke alternatief (mma), de cumulatieve geurberekeningen voor het mma en de fijn stof emissies.

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het be-

voegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

ing. R. Aagten
drs. C.A. Balduk (secretaris)
ing. H.H. Ellen
ir. N.G. Ketting (voorzitter)

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Pluimveehouderij Laarman te Ruinen en de aanvulling daarop

De heer Laarman had een vleeskalkoenenbedrijf voor 22.000 vleeskalkoenen in vier stallen. Dit bedrijf is later echter omgeschakeld naar een vleeskuikenbedrijf met 102.000 vleeskuikens. Momenteel wil de heer Laarman zijn bedrijf uitbreiden naar 132.000 vleeskuikens, waarbij één stal wordt bijgebouwd en vier stallen een emissiearm stalsysteem zullen krijgen. Hiervoor vraagt hij een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aan. Ten behoeve van het besluit over deze aanvraag door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente De Wolden is door de initiatiefnemer een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2594-0

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Arthur van Schendelstraat 800 Utrecht

T 030 - 234 76 66

F 030 - 233 12 95

E mer@eia.nl

w www.commissiemer.nl

